

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne pete vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blizgovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovijo, da pošiljanje ne preneha in da dobijo vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrto leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrto leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec „ 2-30

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Zatičina — Pleterje.

Zemlja in delo sta podlagi vsemu življenju in vsemu blagostanju. Zemlja daje živila in surovine za najpotrebnejše človeškega življenja, delo pa pretvarja iste za človeško rabo. Čim več je zemlje v kmetijski lasti, tem več delavcev se na njej preživi. V Avstriji so milijoni hektarov najboljše zemlje v rokah nekaj tisoč lastnikov, ki v zvezi s katoliškim duhovnikom našo Avstrijo vladajo. Mej lastnike tisočev hektarov zemlje šteje tudi katoliško duhovništvo. Ta zemlja je last mrtve roke. Zemljišča škofij in samostanov so ne glede na zemljišča nižjega duhovništva velika. Število teh hektarov mrtve roke smo že pred letom povedali. Danes hočemo le pogledati, kako ta mrtva roka za slovenskega kmeta skrbi. Navesti hočemo le dva slučaja: Zatičina — Pleterje.

Zatičina ima krasne hoste in velika poslopja. Za majhen denar jih je naš minister za nauk in bogočastje prodal tujim menihom Cisterjancem iz Merenana. Ako bi naše duhovništvo imelo le malo srca za našega kmeta, delalo bi na to, da kupi za tiška občina to veleposestvo. Iz njiv in travnikov bi se dobilo toliko, da bi prišlo

malo plačati za hoste in poslopja. Več dobrih kmetij bi se bilo napravilo, če bi se tudi hoste parcelirale, ali vsaj že obstoječe kmetije bi se bile utrdile z nakupom njiv in travnikov, in občina bi imela prostorna poslopja za šole, urade itd. Naše duhovništvo pa je z vsemi kriptili delalo na to, da dobijo to veleposestvo v roke menihi, ki so v zdajšnjem času mrtev les na drevesu narodovem. Napravili bodo v Zatičini gimnazijo ter v njej pačili mlade. Novomeška gimnazija — z Bogom! Za 14 posvetnih profesorjev z njih rodbinami ne bo več prostora v domovini. Pobožne, neumne ženske bodo dajale v testamentih ali drugače denar in svoja zemljišča menihom. Že imajo ti menihi faro in preskrbujejo farane z „duševno pašo“. S tem imajo ključ do kmečke kašče v rokah. Kmetija za kmetijo pojde k zlodeju. Kostanjeviška grajščina — par tisoč oralov — je na isti poti. Pleterje — samo par tisoč oralov stare hoste. — Delalo se je na to, da to veliko posestvo kupi šentjernejska občina. Ta bi jo dobila za mal denar od prejšnjih lastnikov. Zavohali so to namero naši duhovniki. Škofje so posredovali in tuji francoski Kartajzi so jo dobili v svoje roke. Državna oblast je dovolila, da se naselijo ti menihi pri nas. Šentjernejska občina bi kup splačala lahko z razprodajo polja, travnikov, velike stare hoste bi ji ostale. Kmetije te velike občine nimajo host. Svinjereja je tu jedino, kar denar nosi. — Že stane v teh krajih voz listja v hosti 2 gld, voz drv 4 gld. Mrtva roka! Prokleto boš, kmet, za listje in drva tlako delal menihom, ki baje žensk pogledati ne smejo!

Kje je bil tedaj tvoj poslanec V. Pfeifer, ko se je to dogajalo, kje, Zatičan, tvoj poslanec, ko se je zatiško veleposestvo za pravilo? Kje so pa bili tvoji duhovniki, ki se ti danes v volilnem času ližejo in ti pravijo, da so tvoji najboljši prijatelji? Pridni so bili, vozarili so se v Ljubljano in res spravili ta lepa posestva v roke, iz katerih jih kmet, ne dobiš tako lahko, vsaj ne s tem, če te duhovnike ali njihove kandidate v državni zbor pošlješ. Še kostanjeviško grajščino bodo pomagali spraviti ti kmetijski prijatelji v last mrtve roke. Potem pojedete tudi kostanjeviški kmeti po listje

in drva gori v hrvaške gozde čez Velike petke, Stojdrago. To bo prijetna vožnja! Zjutraj pojdeš z doma in prišel boš drugi dan domu in toliko pripeljal, da boš dvakrat peč in kotel razgrel! Oj, to bo dobro za tvoje ude, dolenski kmet, in tvoj konj se ne bo 14 dni ganil v hlevu! —

Glejte, tako pride, če kmet v farovž za svet vprašat hodi in ob volitvah za farovškimi drvi.

Eksmisionar v stiskah.

Iz Vipave, 1. novembra.

Strasti in fanatičnega sovraštva pijani goški pop se je počel trezniti, videč, da se nasledki njegovega 4 mesečnega dušnega pastirstva na Gočah povsem ne skladajo z načeli našega kazenskega zakona. Do 30 žrtev je že v rokah „pravičnega Boga“, in on si ne ve več drugače pomagati, kakor da je pri famoznih večernicah, ki so kljub vsem novim institucijam novokatoličanstva vendar menda še unicum v Slovencih, jokajoč molil „za nesrečneže, ki so v zaporu“ ter je tudi povedal, da se je Materi Božji priporočil, „da jih bo gotovo iz zapore rešila“.

Na Gočah je razburjenje veliko. Ljudje groze se svojemu namestniku božjemu z besedami in pestmi, da porušijo in požgo župnišče, ako se falirani jezuit takoj z Goč ne odstrani. To, in pa strah, da ne bi bilo še več zaprtih, napotilo ga je, da je povabil jednega najodličnejših naših pristašev v župnišče „na poravnavo“ ter mu objemaje ga in poljubljuje obečal, da ne bo vodil več takega dušnega pastirstva, da bo poslej miren in krotak, in da se ne bode v nobeno stvar več vmešaval, ako se vsa stvar tako glede njega kakor glede ostalih še ne zaprtih oziroma še ne k sodišču povabljenih sokrivcev potlači.

Ali ni to pravi katoliški junak, ki s svojim prepričanjem stoji in pada, in ki se da za to prepričanje tudi streljati, kakor je to neko drugo popče v cerkvi trdilo? Kdo bi bil pričakoval, da bo gromoviti govornik s katol. shodu v Mavčah, kjer je kandidata g. Božiča pred živinsko pijanimi katoličani obsopal z „norcem, oslom, bedakom, bebecem itd.“, v 24 urah krotak kakor

jagnje in mehak kakor vosek? Komu bi bilo takrat na um palo, da se bode najnovejši katoliški demagog, Pepe Habetov, ki je s svojim hujskanjem v Mavčah tudi po svoje pripomogel k razbojništvu na Gočah, skril pod krilo stare svoje dekle, čim se je sodnja preiskava pričela?

In vendar se je vse to zgodilo. Da, še več. „Stric“ Štefan Habe požuril se je takoj za orožniki do preiskovalnega sodnika s prošnjo, naj njegove varovance iz zapore izpusti, in je morda celo gojil v svoji kmetiskobahati domišljavosti predrzno nado, da bo s svojo osobo na tok preiskave, vzlasti glede eksmisionarjeve osebe vplival, kakor si domišlja, da ima pri naboru novincev odločilno besedo zato, ker vsako leto častnike c. in kr. avstrijske armade povodom nabora vsled svoje nadležnosti pogosti, kar bodi prizadetim krogom z ozirom na mej ljudstvom razširjeno govorico v resen opomin, in zlasti se nadajamo, da se ga bode odstranilo tudi iz dvorane, kjer se bo nabor vršil, ker ni niti župan niti drugačen zaupnik, in ker ne stoji nikjer v zakonu, da mora biti Štefan Habe navzoč, dasi se to že veliko let godi. Enkrat bodi temu kraj.

Toda vrnimo se k eksmisionarju, ki je še pred par dnevi klical prekletstvo božje na nas, na naše premoženje in otroke.

Še istega dne, ko se je bil z gori omenjenim našim pristašem, v vroči ljubezni pomiril, bila je cela vrsta klerikalnih obdolžencev k sodišču pozvana. To mu je dalo povod, da je napisal temu pristašu vizitko z vsebino, ki je doslovno tu podamo, in ki dokazuje njegovo krivdo pri razbojništvu, njegovo glupost in naivnost. Datovana je: 30. oktobra ter slove: „Slišal sem, da ste nas (!) vse že ukazali zapisati orožniku. Če pokažete še danes črno na belo od orožnika in g. adjunkta podpisano, da smo mi (!), ki smo še doma (t. j. še ne v preiskovalnem zaporu) izbrisani z vselej, potem lahko še zabranim vse jutrajšnje tožbe, drugače ne. Vi niste meni tega povedali. Če danes ne dobim dovoljnega odgovora, ne morem zabraniti tožbe zoper g. župana, Vas, Stembergerja itd. Josip Ferjančič, duhovnik.“ S svojo jezuitsko brez-

LISTEK.

Prva slovenska umetniška razstava.

(Grilo, Žmitek, Koželj, Horvat, Trinko, Jager).

Ludovik Grilo je ljubljancem dobro znan slikar, kajti že dolgo vrsto let živi med nami. Od časa do časa razstavlja kak portret v izložbi Kollmanove trgovine, in tedaj listi navadno poročajo, da je zadnje delo zopet lep korak naprej v umetniškem razvoju gospoda Grila. To je častnikarska fraza, pri kateri pač nikomur ničesar ni treba misliti si, najmanj pisca notičesar samemu. V resnici je Grilo v tem, kar je znal, recimo pred 15 leti, popolnoma okostenel; ničesar ni pozabil in se ničesar naučil. To je tem naravnost, ker živi brez dotike z umetniškimi krogi, katerih do novejšega časa sploh v Ljubljani ni bilo dobiti. Naravno je tudi pri takem življenju, da človek izgubi vsako kritiko o svojih delih. Gospod Grilo ima v razstavi jedno delo, olinato sliko; predstavlja nam zelo pobožno tiho:

žitje, razpelo, tri molitvenike, rožni venec, svetinice itd. Če bi mesto letnice 1900 našel na sliki letnico 1860, bi se nič ne čudil. Slika je pa vendar mnogo simpatičnejša, kot gospoda Grila portreti, kar je vredno omeniti.

P. Žmitek je, ne vem kako, zašel v severni Peterburg, in tam ga je doletela čast, da je postal učenec velikega Rjepina. To je že nekaj. Če se misli na takega mojstra, se stavlja i na učenca prav posebne upe. Teh seveda še ne nahajamo izpolnjenih na Žmitkovih slikah. Vkljub temu pa ima vendar jedno delo v razstavi, ki je razmerno ugodno zanj. Mislim namreč sliko št. 111, na kateri stara ženica nese butaro dračja domov. Med tem, ko ima slikar na ostalih delih na olju jako malo tehnike in neko opolzko zlizanost, se to na tej podobi ne občuti močno, zlasti če človek še ne pozna ostalih Žmitkovih stvari. Čedno je napravljen tudi motiv iz gorenjske vasi, dasi malenkostno. Na sliki finskega zaliva je nebo nezračno, nekako tako, kot pobarvano nebo v gledališču. Študija mušika, risana s kredjo, se pač ne dviga čez zanimivost šolske naloge. Žmitku v prvi vrsti primanjkuje vsake širskosti v čopiču; menda dela samo s špi-

častimi. Na ta način se seveda dandanes, če se noče imitirati kake stare tehnike, ne more mnogo izraziti. Ker je gospod Žmitek še mlad, se lahko še marsičesa nauči. Tudi naj pazi, da bo zmiraj obdržal čvrsto in odkritosrčno kritiko o samem sebi.

Anton Koželj, sin nadarjenega samouka in cerkvenega slikarja, je razstavil dve sliki, spečo žensko in Kranjico z avbo. Na Koželju leži vse prokletstvo dunajske umetniške „akademije“, kjer večinoma stari filistri z naslovom profesorjev ubijajo mlade talente. Čudne so Koželjeve stvari; konture so risane z železno korektnostjo; slikar zagovarja lahko smer najmanjše črte. A trde so, in vsa mesta, kjer se prerezujejo, so tako vsiljivo naglašena (Ueberschneidungen), kakor se to mora delati v šoli, ko človeku te stvari vbijajo v glavo. Vidi se čisto jasno, da je to feldvebelski vpliv dunajske prisilne delavnice, hočem reči akademije. Vse je razkrojeno v svoje risarske elemente. Na Dunaju menda še danes jako mnogo rišejo po mavcastih modelih, mesto po živih. Če bi vsaj risali po originalnih kipih, kot angliški akademiki, ki v British Museumu kopirajo Pheidijo in druge Grke po izvirnikih! Isprane in ravno zato neresnične in trde

konture mavčnih livov pa pokvarijo risarju možnost mehkih linij, če začne lepega dne delati po življenju. Tudi Germ trpi na svojih najboljših delih še dandanes na tem, da je bil štiri leta na Dunaju. „Die Zeit“ pri naša v zadnjih zvezkih odgovore raznih umetnikov na vprašanje, jeli so umetniške akademije potrebne. Najboljši odgovor je pač oni občežnanega „Simplicissimovega“ sarkasta Teodorja Tomaža Heinaja, da se mu zde akademije do sedaj jedino priznano dobro sredstvo za proizvodnjo — akademijskih profesorjev. Toda vrnimo se h Koželju. Čudni in zanimivi sta te sliki. Dasi trdi v risbi, kot oizelirani, kažeta neko navno naturalistično opazovanje, kot je nahajamo na risbah Dürerjevih, ali pa še preje pri Luki Cranachu. Ne verjamem, da bi bil mislil Koželj na te vzglede, in vendar je ravno „Kranjica“ tako frapantno podobna staronemški primitivnejši šoli, da bi človek mislil, da hoče slikar biti prvi slovenski „preraphaelit“. Pogled očesa, izraz obraza in lega roke — vse spominja živo na stare nemške mojstre. Tudi dolgočasna barva, ki bolj risbo kolorira, kot pa da je glavna stvar in riaba le podloga. Priznati se mora, da je temu Koželjevemu načinu popolnoma

obraznostjo hotel je v zadnjem momentu preprečiti, da bi se noben krivec več ne izdal sodišču ter še celo grozil s tožbami, ker so baje župan in drugi obleganci ga na časti žalili mej katoliškim napadom na županovo hišo.

Na to dal se mu je edini primeren odgovor. Ker ni sodišče eksmissionarja še bilo povabilo na zaslišanje, dasi se je bilo mej sokrivci tudi njegovo ime imenovalo, podala se je zoper njega posebna ovadba, ki navaja vsa dejstva, ki se dajo s pričami dokazati. O tej zanimivi stvari, ki naše klerikalstvo v pravi luči kaže, bomo vas še kratko obveščali; za danes omenimo le še glas javnega mnjenja na Gočah: vlada in knezoškof Bonaventura spomnita naj se svojih dolžnosti, ker sicer jima bomo mi nedvomno zaklicali, da smo tukaj.

V Ljubljani, 2. novembra

Zakon nadvojvode Franca Ferdinanda.

Nedavno se je raznesla po avstrijskih časopisih raca, da se Franc Ferdinand odpove prestolu, ker noče, da bi se razpravljalo o njegovem zakonu. V petek in soboto pa se je vršila v Budimpešti vendarle velika parlamentarna debata, ki se je zaključila s tem, da je ministrski predsednik pl. Széll prečital nekatere odstavke habsburškega hišnega zakona ter dokazal, da je zakon nadvojvode z grofico Chotek veljaven, ker ga je dovolil cesar, da pa grofica Chotek nikdar ne bo ogrska kraljica.

Dr. pl. Körber na shodu avstrijskih industrialcev.

Na Dunaju se vrši shod avstrijskih industrialcev. Predsednik shoda je naglašal, da koraka inozemska industrija zmagovito naprej, naša pa stoji v znamenju stagnacije. Mi imamo kapitala revne dežele, katerim manjka konsum. Industrio zatirajo dragi, neugodni tarifi in neopravičena socialno-politična bremena. K temu pridejo še nečuvstvo, brezobzirno povišanje cen premoga, neznosno razmerje z Ogrsko in pred vsem naše notranjepolitične razmere. Čas je, da se jasno in razločno pove, da je gospodarske stagnacije v naši državi najbolj kriv samomorilski boj narodov in ver. Mi industrialci ne smemo dalje prenašati teh razmer, ne smemo se dati ujeti z besedami in nikakor ne smemo smatrati za izdajalstvo naroda, ako v tem boju političnim voditeljem ne sledimo brezpogojno. Svojemu prepričanju se ne smemo nikdar odpovedati, nego stremimo za tem, da dosežemo doslej odrekano nam politično vplivnost. Industrialci vseh narodov smo vedno pripravljeni, boriti se za pravice svojega naroda in mu prinašati žrtve. Toda zahtevamo, da se doženo narodni in državno-pravni boji tako, da ustavne naredbe ne trpe škode! Na ta nagovor je imel ministrski predsednik dr. pl. Körber velik, znamenit govor, v katerem je naglašal, da hoče njegova vlada ublažiti politične boje na korist gospodarskemu razvoju. Politikovanje naj se umakne delu, gospodarski stagnaciji naj sledi napredek. Avstrija je v zadnjih letih mnogo izgubila in zamudila, ter si tudi za bodočnost škodila. Obnoviti nam bo treba carinski tarif in trgovinske pogodbe. Vse drugače bi mogli pri tem na-

tje ostalo vse, kar je slikarstvo zadnjih dvajset let pridobilo na milobi barve in na tehniki. Ali risarske zmožnosti in čuta za slog je v teh podobah toliko, da se iz tega zdravega jedra more razviti še marsikaj; vsaj danes tako radi naivne sloge starih prelivajo v moderne oblike, kakor se srednjemške in druge stare epe prevaja v današnji pismeni jezik, brez izgube izvirnosti. Mnogo starih mojstrov se je današnjemu svetu omililo šele, ko so fini umetniki njihov slog — ne more se reči imitirali, — ampak prosto uporabljati začeli, ter mu dali vsebino modernega čutenja. Mogoče cvete Koželjevemu talentu na tej strani najlepša prilika?

Fran Horvat se zove slikar, ki živi, kakor poroča katalog, v Zgornji Radgoni. Portret, ki ga je razstavil, je tako dolgočasen, da me je, ko sem ga gledal, obšla misel, da ta slikar prav gotovo ne pije, ne kadi, ne igra, ne ljubi in ne dela dolgovi. Ni sicer najslabše, kar je na razstavi, če prav so mešni toni zelo neokusni; a strašno dolgočasno je. Poleg tega je razstavil še tihožitje s chiantijem. Morda pa vendarle ni tak filister, kot v svojih slikah!

Ivan Trinko je znan naš pisatelj.

stopati, ako bi bila naša industrija na tisti stopinji, kakor je drugod, in ako bi se nam ne bilo treba toliko bati za varstvo naše produkcije! Tudi mi bi se ozirali po novih trgoviščih v novih deželah, in potezali bi se tudi mi, da nam ostanejo odprta vrata povsod, kjer oveteta trgovina in obrt. Vlada se je zategadelj vedno trudila, da bi politika ne zavirala gospodarskega napredka, a njen trud je bil zaman. A kaj hoče vlada sedaj? In katere stranke so njene? Na to odgovorjam jasno in kratko: Vlada hoče ustavno državo, ki pridno dela in krepko korači naprej. Vse stranke, ki hočejo isto, so skupaj naše stranke. V jezikovnem vprašanju stoji vlada na stališču zakona in se ne pridružuje nobeni stranki. Obstrukcija pa je nevarna ustavnim razmeram, je kriva, da je parlament le draga, brezkoristna naprava, in da je ustava brez pomena. Boj strank ruši torej temelje države, katere mora vlada ščititi. V političnih sedanjih zmešnjavah se posveča vlada narodnemu gospodarstvu ter smatra za svojo poglavitno nalogo, da ugodno reši obnovitev carinskih tarifov in trgovinskih pogodb.

Dogodki na Kitajskem.

Iz Čifuja poročajo, da se pogajajo vlasti za mir na temelju 11 točk. Vse rečne in morske luke naj se odpró tuji trgovini. Guvernerji in podkralji naj dobe tuje svetovalce, ki bodo kitajsko upravo nadzorovali. Kitajska vlada mora tekom določene dobe zatreti boksarsko gibanje in boksarsko organizacijo. Straže tujih poslatištev vzdržuje kitajska vlada. Mirovno pogodbo mora podpisati kitajski cesar sam. Razen velike denarne odškodnine pa zahtevajo vevlasti še moralno odškodnino. Princ Tuan, glavni boksarjev in kardinalni krivec vseh krvavih dogodkov, mora biti kaznovan s smrtjo, ne pa le z zaporom. Zastopniki vlasti v Pekinu so sklenili jednoglasno, da mora biti Tuan in še desetero drugih princev iz rodu Mandžu, ministri in generali, med temi sloviti Tung-fuhsiang, obglavljenih. Francoska vlada je odgovorila, da je z angleško-nemško pogodbo zadovoljna, da pa si pridržuje popolno svobodo za slučaj, ko bi omenjeni državi, Anglija in Nemčija, bili prisiljeni anektirati kak kitajski okraj. Tudi Japonska se strinja z angleško-nemško pogodbo. V južnih pokrajinah pa menda ustaja ponehuje, ker so dosegle cesarske kitajske čete nekaj večjih uspehov. V okraju Yangce pa skuša Yenči Yuan, sin tujcem sovražnega guvernerja v Hupeju, kot milični komisar organizirati v Hunanu veliko armado proti tujcem.

Vojna v Južni Afriki.

Roberts poskuša z uprav obupnimi sredstvi doseči konec vojne. Sedaj je izdal ukaz, da se morajo vsi nad 14 let stari Buri, ki prebivajo v okrožju 10 milj okoli Bloemfonteina, naseliti v mestu, da se jim tako onemogoči nadaljni odpor in pridruževanje starejšim borilcem. Pogajanja z Botho in s Steijnom so ostala brezuspešna. Steijn ni hotel Robertsovega pisma niti čitati! Blizu Wintersburg-Roads so Buri zopet napravili na železnici mnogo škode. General Hunter jih je razpodil. Buri pri Pietersburgu imajo baje že 17 topov. Angleži ravnaajo z burskimi ženskami in otroci uprav kani-balsko. Zadržujejo jih in moré ali pa prepustijo bedi in lakoti.

Včasih pa tudi kaj nariše. In tako smo prišli do tega, da je celo beneška Slovenija zastopana v razstavi. Umetniškega zanimanja Trinkovi perorisi ne morejo vzbujati; a veseliti nas mora, da živi tam doli v prepo-vedanem, izgubljenem delu domovine še tu in tam inteligen ten zastopnik našega naroda.

Arhitekt Ivan Jager spada tudi še med risarje, kajti razstavil je naslovne risbe znanih literarnih del („Časa opojnosti“, „Vinjete“, „Pisanke“, „Slavjanski vjek“). Deloma so originali, deloma reprodukcije v raznih barvah. Podobe so občinstvu znane s knjig. Ponesrečena je risba za „Pisanke“, ki naj bi bila v nekaki domači ornamentiki, pa je prav grda. Ostale so lepe. Najlepšega pa ni na razstavi.

Referat o delih plastike in arhitekture oskrbi drug gospod. S tem sem svoje delo torej končal. Pisal sem po svojem prepričanju in s stvarnimi razlogi. Če nisem mogel vsega pohvaliti, mi je žal, a moja krivda to ni. Če se bo kdo jezil zaradi „slabe ocene“, naj premisli, ali bi ga kje drugje nemara ne bili še vse drugače „sprejeli“. Pavšalno hvalisanje nima smisla, trgovska reklama pa ni bil namen teh člankov.

Miljutin Zarnik.

Dopisi.

Z Notranjskega, 30. oktobra. Žitnik bo poslanec notranjskih kmetijskih občin! Tako vsklika pobožni „Slovenec“ v svojej ponedeljski številki. Piscu dotične notice se še dobro pozna „maček“, ki ga je dobil v nedeljo, — pa vendar ne pri Sv. Treh Kraljih? — „Slovenec“ maziljeni pisec najbrže plava v onej sferi, v katero je spravil najnovejši državnozborski agitator Jeglič svoje verne ovčice, ko jim reče: Bodi! — in zgodi se. Grozno smo se prestrašili tega „Slovenčevega“ ukaza — vsi notranjski liberalci — mož beseda, Nace bo naš poslanec, pa je „amen“, Božiču smo že itak peli v nedeljo na shodu v Postojni „libero“, „parte“ mu pa izgotovi v kratkem tiskar Šeber, „Slovenec“ ga prejme prvi, a za njim pa takoj doktor „častnih besedij“, pa z modrim robom.

Isti „Slovenec“ je tudi kar rudeč od jeze — ne zelen — da si upa dr. Ferjančič agitirati po Notranjskem brez škofovega blagoslova in Šusteršičevega sv. Duha. Najbolj ga pa to peče, zakaj prireja shodi po gostilnah in mrzlično vzdih, kdo bode sedel poleg takega oštirskega agitatorja. Pri prerokovi bradi! Kje pa hoče vendar sklicavati pogovore dr. Ferjančič? Mogoče bi mu radi odprli župnišča, ali pa celo cerkve? G. doktor, poskusite, tam se bode dobila vsaj dobra kapljica — pa dovolj — in kar še treba — mogoče celo kaj živega mesa. Posnemajte našega „in spe“-poslanca dra. Naceta. V ravno istem „Slovencu“ je tudi kratko poročilo — po vzgledih goriških zaupnih shodov goriških klerikalcev v „Gorici“ — o Žitnikovem shodu pri Sv. Treh Kraljih. Dr. Nace hodi po svojem volilnem okraju kakor mačka okrog vrele kaše, le ob periferiji, v sredino si ne upa, ker mu je kaša prevroča.

Ako meni dr. „častnih besedij“ Žitnik — naš po „Slovencu“ voljeni državni poslanec kmetijskih občin, sklicati tudi v svojih Notranjske kake volilne shode, svetujemo mu sledeče: Shode naj sklicuje v cerkvah! S prižnice naj potem poroča, oziroma pridiga, kaj je storil za notranjske kmete dobrega, namreč: V Postojni, da je postojnska jama tako zaslovela, in da so Postojnčani dobili novo šolo, in da dobe vodovod in mogoče še električno razsvetljavo, je njegova zasluga. Da v Nadanjem selu tako dobro gospodari „oberkramar“ Lenassi, je njegova zasluga. Da je dobil Stari trg mle-karnico, je njegova zasluga. Da se v Cerkljanih ni toliko časa jezero posušilo, je njegova zasluga. Njegova zasluga je, da je višji pastir pasel letos po križnih planinah svoje ovce. Gorenji in Dolenji Logačani se morajo njemu zahvaliti, da so dobili tak vodovod, isto tako tudi Spodnji Idriječani. Rudokopi v Idriji naj se mu poklonijo, ker jim je izposloval nekaj priborškov itd. — A njegova zasluga ni, da je bil notranjski veleum prestavljen iz Trnovega, a tudi on ni vzrok, da so pred dobrim letom ušli knezu Windischgratzu jeleni, pa tudi on ne bode kriv, ako pri letošnjih volitvah dobi častno manjšino. — Notranjski liberalci, poslušajte tedaj očetovski glas brumnega „Slovenca“, ne tratite si dragega časa z nepotrebnim agitovanjem, skrbite raji za svojo grešno dušo — dr. Nace bo izvoljen, pa je; če ga ne bode Vi hoteli, zgodi se pa čudež — za to jamči „Slovenec“.

Antižitnikovec.

Iz Kozjega 30. okt. Saj smo rekli, da večina naše duhovščine ni za pičico boljša kot kranjska. Obrekovanje in častikraja ji je kakor kranjski maksima v političnem boju. Neki pobožnež iz našega okraja lotil se je v št. 246 „Slovenca“ tukajšnjega odvetnika dra. Franca Pikla, kateri je, komaj se je malo pogrel, že začel kazati, „kaj da se je naučil na visokih šolah“, kateri vsiljuje kmetom Hribarja, se ponaša z brezverstvom, dopisuje v „Slovenski narod“, pobija v njem klerikalce, agituje za svoje načelnštvo v okrajni zastop (sic!) itd. Zares dolgo vrsto hudih grehov ima ta „liberalni dohtar“ na vesti. Sam kaplan Muršec, ki je več ko Mati Božja, bi mu jih ne mogel in hotel odpustiti. Pa tudi — treba ni. Največji greh pa je menda to, da je ta liberalni dohtar, ko je prišel v okraj, delal klerikalcem „tako lepe“ obljube, da pa sedaj teh obljub noče izpolniti. Kako gladko vendar temu blagoslovljencu tečejo — laži iz krščanskega peresa! Laž je, da bi

bil imenovan odvetnik kaj obljubil, česar sedaj ne izpolnjuje. Nikoli ni obljubil, da ne bo dopisoval v „Narod“, nikoli ni obljubil, da ne bo „pobiljal“ (strašno!) klerikalcev, in nikoli ni obljubil, da bo postal klerikalen hlapec. Če ste pa pričakovali, da bode on kdaj podpiral Vaše klerikalne namene, ste pili na medvedovo kožo; pravice niste imeli, pričakovati od njega tako „brez-mejno neznačajnost in hinavščino“. Kar je obljubil je bilo le to, da hoče skupno z duhovniki, a ne pod njimi delovati za narodne naše interese; ti pa s klerikalstvom nimajo prav nič opraviti. Ko pa je videl, da duhovnikom ni veliko mar za narodno delovanje, je sam začel ž njim, duhovnikom pa prepustil ulogo — auditorija. Seveda se je pri tem n. pr. kot tačasni načelnik bralnega društva klerikalcem hudo zameril, ker je lani iz društva izbacnjeni „Slov. Narod“ zopet naročil, ker je s Slomšekovo slavnostjo združil tudi Preširnov slavnost in ker od duhovščine lepo sestavljenega brzojavnega pozdrava katoliškega shoda ni hotel imenom društva odposlati. Hinc illae lacrimae! Kar se pa tiče „brezverstva“, s katerim se „naš junak“ ponaša, se stvar lahko vzame, kakor se jo hoče. Kaj pa če je „liberalna vera“ našega dohtarja boljša a kot Vaša? Nezmo-ljivost in gospodstvo duhovščine se pa seveda ne nahaja v kodeksu „liberalne vere“. — „Komaj se je pogrel, pa je že začel kazati, kaj da se je naučil na visokih šolah“. Bledo zavist berem na obrazu, za pobožnega dopisnika; saj on nima kazati, da bi se bil kje kaj pametnega naučil, in dobro ve, da „liberalni dohtar“ odvaga gotovo deset „veleučenihi“ nuncve. In Hribarja „vsiljuje“ kmetom, kakor kak Kočevar ali jud svojo šaro; pa bolj ko jud ponuja in hvali, bolj se skopi kmet brani misleč: ako to robo tako na vso moč hvališ in vsiluješ, že ne more nič prida biti. Gospod klerikalni dopisnik! Ostaniva pri tej pri-meri. Tukajšnji kaplan Vam lahko pripove „eno storijo“ o slabem blagu in stari šari. Pri svojih agitacijah za Žičkarja dobival je od priprostitih kmetov sledeče odgovore: kaj nam vsiljujete Žičkarja, mi ga ne mara-mo, saj ni nič storil za nas; mi hočemo novega poslanca. In on ga je čisto drugače vsiljeval, kakor mi Hribarja. Mora „pač“ prav slaba šara in prav slab „domači sad“ biti ta Vaš Žičkar, da ga tako na vse kriplje ponujate in da ga vkljub vsemu Vašemu hvalisanju nikdo ne mara. Si bode-te res morali Kočevarje in jude najeti, da bodo šli krošnjari z Vašim blagom. Če pa tudi ti ne bodo večje sreče imeli, potem pa: „Geh' ins Kloster, Žičkar, und nicht ins Parlament“. — Tudi „pikati“ zna naš „liberalni dohtar“. Sedajnega „ve-lezaslužnega“ načelnika okrajnega zastopa hoče iz načelnštva „izpikati“. Gelogen wie gedruckt, ali pa narobe. Stvar je nekoliko drugačna. Znano je, da sedanjega načelnika našega okrajnega zastopa ljudstvo več ne mara; k temu pa liberalni dohtar ni nič pripomogel. Vzrok tej ljudski nenaklonje-nosti tiči marveč po največ v tem, da se-dajni načelnik ni izpolnil nekih lepih obljub, katere je dal, ko je bil načelnikom izvoljen. Klerikalni dopisnik naj tedaj raje sedanjemu načelniku okrajnega zastopa privoščí kak „privatissimum“ o izpolnje-vanju danih obljub. „Kozjanski dohtarček“, se veže s kozjanskimi nemčurji in stavi velike nade na nje. Ta je pa najlepša. Mi kozjanski liberalci stojimo v ostrem de-loma celo osebnem boju s tukajšnjimi nemčurji in smo se ž njimi popolnoma sprli seveda samo v to svrhu, da zmoremo na nje velike nade stavljati, kaj ne, pre-brisana klerikalna butica? Kako že pravi pesnik? „Mit der Dummheit — — —“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. novembra.

— Osebnosti. Častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje sta dobila vpokojeni dež. šolski nadzornik dvorni svetnik g. Josip Šuman v Ljubljani in nadučitelj g. Janko Škrbinc v Višnji gori. — Poštanim vežbenikom je imenovan pravnik Leopold Klepec v Ljubljani.

— Iz Bovca smo prejeli v sredo za-nimivo brzojavko, ki pa je po neljubem naključju izostala iz lista. Ta brzojavka se glasi: „Včeraj (t. j. 30. oktobra tu zbrani trgovci in obrtniki bov-

škega okraja so se enoglasno izrekli za narodno napredno stranko glede predstojećih državnozorskih volitev. Predsednik: Jonko.

— Slovensko politično društvo v Ljutomeru vabi na zborovanje dne 10. novembra dopoldne ob 10. uri v gostilni g. Ivana Vauptiča v Ljutomeru, dne 11. novembra popoldne ob 9. uri v gostilni g. Martina Slana pri sv. Juriju na Ščavnici. Pri obeh zborovanjih predstavil se bode volilec kandidat za državnega poslanca v kmetijskih občinah g. dr. Miroslav Ploj c. kr. dvorni svetnik pri upravnem sodišču na Dunaji. Rojaki, volilci, udeležite se v obilnem številu!

— Slovensko gledališče. Ker k večerajšnji ljudski predstavi igre „Mlinar in njegova hči“ par stotin občinstva zaradi pomanjkanja prostorov v gledališči vstopnic ni dobiti moglo, ponovi se na mnogostransko izraženo željo ta igra še v nedeljo 4. t. m. popoldne ob pol 3. uri kot popoldanska ljudska predstava ob znižanih cenah. Isti dan zvečer ob pol 8. uri pa je operna predstava in sicer se poje zadnjikrat v tej sezoni priljubljena komična opera „Puščavnikov zvonček“, v kateri glavne vloge poje Polakova Nočmi, Orželski, Noll, Polasek in zbor. — V torek 6. t. m. igra se prvič „Šivilja“.

— Slovensko gledališče. Nismo mislili, da bomo o sinočnji predstavi kaj več pisali. Toda tudi če bi čez sto let stari Raupachov „Mlinar“ ne bil nič vreden, mlinarja Dobrovolnega bi bilo vredno iti pogledat. Pristna oseba, detajl, ki spominja na najboljše igralce in pa samorasla domača govorica, za katero bi bili sinoči Dobrovolneja lahko zavidali vsi naši domači in tuji igralci, — to vzdignilo je sinoči Dobrovolnega visoko nad nivo cele predstave, pa tudi nad nivo tega, kar nam je bil igralec do sedaj pokazal. Z mlinarjem je spričal Dobrovolny eminentno sposobnost za take vloge in zdaj vemo, na katerem polju nam je iskati umetnika Dobrovolnega. Kdor ga hoče spoznati, mora videti njegovega mlinarja. Vseh svetnikov občinstvo je tako verjelo temu staremu, nepopoljšljivemu trdosrčnemu, da mu še ploskati ni hotelo. — Zdrave prikazni sta bila Danilova in Polakova; isto tako Deyl; igranje samo vedno kaže igralcu prave vloge. Pri Marici je o zdravju težko govoriti, ker je to sentimentalna cvetica časov, ki so tako cvetje kultivirali. Isto velja o Konradu Ogrinčeva in Danilo sta naredila, kar se je narediti dalo. Pri prvi nas je ugodno dirnilo posebno lepo igranje v smrtni sceni, pri ljubimcu, ki prav za prav ni za ljubimca, pa ublažena igra sploh. Kovačič je bil izjemni izgovor dober. Pri Housi se nam vselej miho stori, kedar vidimo tega res dobrega igralca da ne more pa le ne more premagati jezikovnih težkoč. Kaj je učiteljev voz pri njem res že tako zavožen? Župnikova maska je bila nekaj strašnega. Tudi je bil ta stari sivček hentano čvrst in mladeniško gibčen. — V zadnjo oceno vrinila se je poleg drugih pomot tiskovna hiba, ki nas je posebno motila, V oceni petja Orželskijega naj stoji, da bi želeli, naj „bi se pevca krasni glas nekoliko bolj „usmilil“, in ne „umilil“. Ta popravek smo bili dolžni, da ne storimo izvrstnemu pevca krivice. A.

— Praznik vseh svetnikov je, kakor vsako leto, tudi včeraj privabil na tisoče ljudi na pokopališče. Grobovi so bili bogato okrašeni. Popoldne sta na pokopališču peli pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“.

— „Pri občnem zboru moškega pevskega zbora „Glasbene Matice“ dne 31. oktobra 1900 je bil izvoljen njegovim načelnikom g. prof. Anton Štritof in pevodjem g. prof. Matej Hubad, odbornikom pa gg. Josip Faganel, Milan Kersnik, Pavel Lozar, dr. Ivan Orel, Anton Razingar, dr. Fran Tominec in Ivan Završnik“.

— Ruski kružok. Učenci in učenke II. letnika so začeli s 3. delom Volperjeve učne knjige. Ker se začne višji kurz, naj se oskrbe vsi oni, ki menijo hoditi v ta kurz, z Blossfeldovo slovnico. Vse knjige oskrbuje knjigarna L. Schwentnerja. Poduk se vrši vsak teden dvakrat v II. mestni deški ljudski šoli. Oglase sprejema gospod dr. L. Jenko.

— Za Slomšekovo ustanovo je podaril ponikovljanski rojak g. Joa. Podgoršek,

kraljevi profesor v Zagrebu 50 kron. Posnemajte ga, drugi rojaki!

— Iz Starega trga pri Poljanah se nam piše: Pri seji občinskega zastopa dne 29. oktobra je bil gospod župnik Peter Režek radi obilih zaslug, ki si jih je tekom 25letnega tukajšnjega službovanja za občino stekel, izvoljen častnim občanom.

— Društvo delovodij zboruje 3. novembra ob 8 uri zvečer v Hafnerjevi pivarni. Zaradi sklepa važnih predlogov želi odbor, da se g. člani pavočasno v polnem številu snidejo.

— Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju ima 14. novembra svoj letošnji občni zbor v „Slovanski Besedi“, Dunaj Bräunerstrasse 7. Začetek ob šestih zvečer. Prijatelji društva srčno dobro došli!

— Odbor slovenskega kluba „A. Č.“ v Pragi se je sestavil za tekoči tečaj sledeče: Predsednik: Milan Gorišek, pravnik; Robert Kenda, modrosl., blagajnik; Egon Stare, pravnik, knjižničar; Jos. Rapoc, pravnik, odborov namestnik; Fr. Jenčič, tehn.

— Za konjerejce. Deželna vlada razglašala: Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarja 1885. (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglastiti te svoje žrebce najpozneje do 10. decembra 1900 pri političnem okrajnem oblastvu, v čegar okolišju se nahaja stajališče žrebčev. Dovoljeno je zglastiti izvršiti pismeno ali ustno; ob enem pak je naznaniti ime in priimek, potem stanovališče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebčev. Za žrebce sploh pod štirimi leti in za noriške žrebce pod tremi leti se ne dajejo dopustila za spuščanje. Kje in kdaj bode izborna komisija zglasene žrebce pregledovala in zanje dajala dopustila, da se v svojem času na znanje.

— Mihelčič Franja, posestnica v Študi pri Domžalah, peljala se je včeraj popoldne iz Mengša domov; 30 korakov pred njenim domom se je splašil mladi konj, voz se je zvrnil v jarek in ona si je zlomila tilnik ter ostala mrtva na lici mesta. Hlapcu se ni nič zgodilo, tudi druga nesreča se ni pripetila.

— Po nedolžnem zaprt. V noči od 19. na 20. avgusta t. l. je bil v Dobrunjah ubit posestnik Jakovšek. Sumljiv uboja je bil njegov sin, ki je bil takrat pri orožnih vajah in je bil prišel takrat ravno domov. Sina so zaprli, in ga je vojaško sodišče baje obsodilo na osem let ječe. Sedaj so se poizvedeli pravi storilci. Žandarmerija je prišla in odgnala na Žabjek Miklavža Bricejlna, Franceta Benčina in Andr. Lampiča. Pravi storilec je baje Franc Benčina.

— Na pokopališču je včeraj popoldne Jurij Jerala s Hauptmance tako razgrajal in preklinjal, da ga je moral stražnik odvesti. Trdil je, da mu je nekdo križ z groba ukradel.

— Zaprti so neko Nežko K., ki je na sumu, da je ukradla v Celovcu dva zlata prstana in zlato zapestnico, v vrednosti 300 kron. Nežko, ki ima tudi prepovedano pot v Ljubljano, so dobili v nekem tukajšnjem hotelu.

— Policijsko zasledovan je bil Valentin Vičič ali Biček, hlapec na Dovozni cesti št. 4, ker je v Gorici izvršil tatvino. Policija ga je tukaj prišla.

— Kozav vojak c. in kr. 17. pešpolka — rodom cigan — hodi po prodajalnicah in išče ogrskih desetih, dvajsetih in vinarjev. Mej iskanjem pa mu rado kaj uide v žep.

— Zaradi nevarnega pretenja svoji ženi je bil v sredo ponoči aretovan tapetnik Alojzij W... stanujoča na Trnovskem pristanu št. 20. Grozil je ženi, da jo mora „hin napraviti“. Žena se je pred njim zaprla v drugo sebo, a on je s silo hotel vdreti v sobo in žena je morala skočiti skozi okno, da se je rešila. Poklicala je na to policajo, ki je njenežga moža nato odpeljal v zapor.

— Fijakarske tarife ni hotel pripoznati neki posestnik iz Malih Lašč, ki se je vozil štiri ure s fijakarjem po Ljubljani in mu za to hotel plačati le jedno krono, morala sta se na policiji poravnati.

— Konj splašil se je v sredo popoldne na sv. Petra cesti pred cerkvijo Jak. Dimniku, posestniku s Tomačevega. Konj je dirjal potem po sv. Martina cesti in ga voznik ni mogel obdržati. Skočil je z voza, a pri tem je padel na žično ograjo ob cesti

in se je ranil na obrazu. Konj se je potem sam ustavil.

— S škarjami je ranila v sredo popoldne neka kramarica na Starem trgu mitničarko z Grosupljega. Mitničarka je plačala kupljeno blago s krono, kramarica pa je trdila, da je dobila le 20 vin. Nastal je prepir in mitničarka jo je dobila po roki. Koliko kron bode morala plačati kramarica?

— Tiče lovila sta na limanice Ivan Kolnik in njegov sin ob Orlovih ulicah. Policaj ju je zasačil in jima vzel okoli 100 limanic, 7 tičnikov in 17 že ujetih ptičev.

— Pred pokopališčnimi vratmi je pustila v sredo zvečer služkinja Frančiška Weiss iz Spodnje Šiške rujavo ročno korbico, črno sivkasto konjsko odejo in rudeče-progasto pogrinjalo, v katerem je bilo zavezanih 5 K 20 vin. Vse to ji je ukradel neki 12 let stari deček, katerega je še videla teči z ukradenimi reči proti topničarski vojašnici.

— Silovita ženska. Jera P... ova, stanujoča na Poljanski cesti št. 60, je v sredo ponoči v Živinozdravniških ulicah pretepavala nekega Matevža Božiča, stanujočega v Konjušnih ulicah št. 13, kateri se je pa tudi krepko branil. Konec je bil, da je policaj obadva odpeljal na rotovž. Jerica je bila neki tako togotna in upirljiva, da sta jo morala dva stražnika peljati v „špek-kamro“. Za „lon“ sta dobila vsak jedno klobuto od Jerice.

— Žensko obleko je ukradla služkinja svoji gospodini M. J., posestnikovi ženi na Poljanski cesti in je pobegnila v Celovec.

— Nezgoda. Franc Žabre, hlapec na Radeckega cesti št. 3 je vozil včeraj jutraj po Resljevi cesti navzdol cevi za dimnik. Cevi so zlezle na vozu naprej in zadele konja odzadej v noge. Konj je začel nato dirjati. Hlapec je skočil z voza, da bi prijel konja spredaj pri udi. Toda ravnal je pri tem tako nerodno, da je prišel pod voz in sta mu dve kolesi šli čez desno nogo in mu jo strli. Nabralo se je na lici mesta mnogo občinstva, ki je glasno mrmralo, ker tako dolgo ni pričel nihče z rešilnim vozom, dasi je bila rešilna postaja obveščena o nezgodi. Ponesrečenca so prenesli na nosilnici v deželno bolnico.

— Izgubljene stvari. Danes dopoldne je bila izgubljena zlata damska ura z monogramom M. B. Kdor jo najde, naj jo proti primerni nagradi odda na magistratu.

— Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 20. do 26. oktobra je dela iskalo 15 moških delavcev in 55 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno 6 moškim delavcem in 33 ženskim delavkam; 93 delavcem je bilo 53 odprtih mest nakazanih in v 31 slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 7 moških delavcih in 24 ženskih delavkah. Od 4. januarja do 26. oktobra je došlo 2757 prošenj za delo in 2494 deloponudb 4348 delavcem je bilo 2759 odprtih mest nakazanih in v 1635 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj 1 vrtnar, 3 konjski hlapci, 1 šivilja, 2 natakarici na račun, 2 gostilniški kuharici, 5 navadnih kuharic, 1 sobarica, 9 deklic za vsako delo, 2 ženi k otrokom, 3 deklice, 1 graščinska majarica 5 deklet za kmetijska dela, 1 trgovska vajenka. Vanci za trgovine in obrte.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. oktobra kaže, da je bilo novorojencev 24 (=35.64‰), mrtvorojenca 2, umrlih 23 (=34.15‰), mej njimi jih je umrlo za jetiko 1, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 20. Mej njimi je bilo tujcev 5 (=21.7‰), iz zavodov 12 (=52.1‰). Za infektivnimi boleznimi so obolele, in sicer za škariatice 1, za tifuzom 3 osebe.

— Blagoslovljena žena. V Franjindolu, v predmestju Zemunskem, je umrla kmetica Katarina Hefner v 85. letu. Za njo žaluje 114 živih potomcev, med njimi 56 pravnikov in 29 prapravnukov.

— Zaradi sina tata očel morilec. Iz Zemuna poročajo: Sin ribiča Koste Gjukica, 12 let star deček, je bil radi tatvine že sedemkrat kaznovan. Te dni je šel krast jabolka k Vukotiču, čegar 19-letni sin je dečka ujel in ga nekoliko natapel. Tatič je tekel domov in povedal očetu, da ga je Vljako Vukotič pretepel. Minolo nedeljo je ribič Gjukic srečal Vljaka Vukotiča. Osorno ga je vprašal, zakaj je tepel njegovega sina. Vukotič je odgovoril mirno: „Ker je kradel!“ Nato mu je ribič porinil do ro-

čaja nož v prsi, da je bil takoj mrtev. Ribič, ki je bil pijan, se je šel nato javit sam.

— Žalostno svidenje. Vdova podpolkovnika Härmendija je prišla iz Sv. Ivana v Levoču, da poseti sina gimnazijca. Nestrpno je čakala, da pride sin iz šole. Na kratki ji je postalo slabo, zadela jo je kap na srce in umrla je na mestu. Sin je našel mrtvo mater.

— Nasilnik sežgan. Hrvatski „Napredak“, ki izbaja v Ameriki, je poročal, da jo neki Winfield Townsend 1. m. m. prišel v hišo kmeta Harringtona v Electicu, napadel njegovo ženo ter jo hotel pregovoriti, naj se mu uda. Žena ga je zavrnila, Townsend pa jo je zgrabil in vrgel ob tla. Žena je zaklicala samo enkrat na pomoč, potem se je onesvestila. Slučajno je šel mimo hiše neki Nicholas, ki je ženi prihitel na pomoč. Napadalec je skočil skozi okno in pobežnil v gozd. Takoj se je razvedel grdi napad in vse je hitelo loviti nasilnika. Izpustili so za njim tudi pse, ki so ga zasledili na nekem drevesu. Ljudje so ga zgrabili, ga tirali k žrtvi, ki ga je spoznala. Na to so ga sami obsodili k smrti, naredili grmado ter ga sežgali živega.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 2. novembra. Včeraj sta umrla v Nauheimu bivši poslanec Ladislav Szczepanowski, ki je bil zapleten v škandalozno afero gališke hranilnice, in Shodnici pa njegov kompanjon Ondrzychowski, ki je bil zajedno s Szczepanowskim obtožen. Iz Lvova se poroča, da nista ne Szczepanowski niti njegov tovariš zapustila niti krajcarja, kar obuja veliko senzacijo.

Dunaj 2. novembra. Pri žrebanju srečk iz l. 1860. je glavni dobitnik v znesku 600.000 K zadela srečka serija 6743 št. 10, drugi dobitnik v znesku 100.000 K srečka serija 2693 št. 7.

Praga 2. novembra. V Friedlandu so Nemci začeli veliko vojno proti ondotnemu češkemu duhovniku Kollaru, ker je ta na pošti zahteval dvojezičnih tiskovin. Občinski svet je imel posebno sejo, v kateri je sklenil zahtevati, naj se ta duhovnik takoj premesti. Zajedno je županstvo izdalo oklic na prebivalstvo, naj Kollara bojkotira, kateri oklic pa je bil konfisciran.

Trst 2. novembra. Z ladjo „Styria“ je došlo včeraj mnogo prostovoljcev, ki so služili v burski armadi. Policija je štiri teh prostovoljcev aretirala, ker so na sumu, da so anarhisti. Jeden je bil izročen sodišču, dva sta bila iztirana.

Berolin 2. novembra. Iz Lipsije se naznanjajo nova škandalozna razkritja glede drž. tajnika Posadowskega.

Narodno gospodarstvo.

— Ljubljanska kreditna banka. V mesecu oktobru t. l. je bilo pri Ljubljanski kreditni banki na knjižnici in tekoči račun K 342.743.34 vložnih ter K 79.761.59 vzdignjenih. Stan vseh vlog znaša dne 31. oktobra K 536.522.61.

— Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca oktobra 1900 uložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 926 strank 383.153 K 18 vin., 745 strank pa dvignilo 460.276 K 60 vin.

— Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani. Promet v prvih 13 mesecih!

Sprejemkov K 2.166.731.95
Izdatkov „ 2.146.381.41
Promet „ 4.313.113.36

Deležev vplačanih K 11.320.—
Vložilo se je K 957.082.36
Dvignilo „ 354.350.55

Ostane K 602.731.81
Reeskomptovalo se je trgov.

menic za K 367.765.08
vrnilo se ga je za „ 305.091.62
Ostane K 62.673.46

Obresti posojil in eskompta K 29.034.36
Dvignjene obresti na-

loženega denarja K 279.12
Posojil se je izplačalo K 1.155.740.11
vrnjenih „ 507.038.66

K 648.701.45
Naloženega denarja K 316.891.57
Dvignjeno „ 292.757.05
K 24.134.52

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 27. septembra do 31. oktobra poslali prispevkov p. n. gospoda in društva: Upravništvo „Slov. Naroda“ 275 K 22 h, kapl. Jos. Meško v Šmarju pri Jelšah zbirko 5 K 20 h, ravnatelj Avgust Endlicher v Dalmaciji ob smrti bratovi 20 K, obrtno pomožno društvo v Ljubljani 20 K, benef. Jos. Cegnar na Vrhpolju 15 K 40 h, podružnica v Žužemberku 70 K 12 h, A. Askerc 5 K, podružnica za Vuhred-Marenberg 50 K, ženska podružnica v Dol. Logatcu III. pokroviteljstvo 200 K, izvenakadem. podružnica v Gradcu 66 K, kat. nar. bralno društvo na Vrhniki pokroviteljstvo 200 K, odgojitelj Fr. Svetič v Hamersteinu (Češko) 5 K, ženska podružnica v Sežani 150 K, ženska podružnica v Trstu 500 K, denarničarica šentpeterske ženske podružnice v Ljubljani za prodane znake 190 K, žup. Iv. Vrhovnik hranilno knjižico v vrednosti 93 K 84 h, last bivše nakleske podružnice.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Zahvala.

Podpisano županstvo izreka tem potom najiskrejšo zahvalo vsem, ki so pri požaru na Dovjem dne 29. t. m. pomagali gasiti, oziroma ogenj omejiti, posebno pa slavnim požarnim brambam z Dovjega, Mojstrane, Kranjske gore, Jesenic, s Save in Koroške Bele, ker so s tako napornim trudom delale do jutra, dokler je bil ogenj pogasjen in nevarnost odstranjena. Zahvala bodi slavnemu orožništvu z Dovjega, Kranjske gore in Jesenic, ki je s priganjanjem gledajočega ljudstva k delu obilo pripomoglo, da se je ogenj tako hitro omejil.

Županstvo Dovje,
dne 30. oktobra 1900.

(2257)

Župan: Jakob Janša.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje
antiseptična

Melusina ustna in zobna voda

utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (10-44)

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Resljeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 31. oktobra: Paula Večaj, Solarica, 13 let, Veliki stradon št. 9, vnetje možganske mrene. — Franja Podreberšek, stražnikova hči, 6 dni, Florjanske ulice št. 3, božjast. — Viktor Bevc, gostilničarjev sin, 1 mes, Breg št. 20, črevesni katar.
Dne 1. novembra: Marijana Rozman, gostija, 70 let, Trnovske ulice št. 11, kap.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Meteorologično poročilo.

Vlčna nad morjem 806,3 m. Srednji zračni tlak 736,0 mm.

Oktobar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah
31.	9. zvečer	741,4	8,5	sl. svzhod	jasno	
1.	7. zjutraj	742,1	8,2	sl. zahod	oblačno	0,0 mm
	2. popol.	741,3	12,6	sl. zhszh.	del. oblak.	
	9. zvečer	741,4	9,8	sl. jug	oblačno	
2.	7. zjutraj	739,1	7,9	sl. svzhod	skoro obl.	0,0 mm
	2. popol.	737,7	13,2	sl. vzhod	oblačno	

Srednja temperatura srede in četrtka 10-3° in 10-2°, noč male: 7-4° in 7-1°.

Dunajska borza

dne 2. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	97,20
Skupni državni dolg v srobru	96,90
Avstrijska zlata renta	114,60
Avstrijska krona renta 4%	98,25
Ogrska zlata renta 4%	114,75
Ogrska krona renta 4%	90,35
Avstro-ogrski bančni delnice	1687, —
Kreditne delnice	658,75
London vista	240,55
Nemški drž. bankovci aa 100 mark	117,60
80 mark	23,60
20 frankov	19,20
Italijanski bankovci	90,70
Č. kr. cekini	11,38

Išče se učenec

iz poštene hiše, ki je slovenskega in nemškega jezika zmožen in ki ima veselje učiti se v usnjarski trgovini. (2558-1)

Več se izve pri Jakobu Pečovniku, trgovcu z usnjem v Celovcu, Novi trg št. 4.

V Senožcah na Notranjskem se prodaja ali v najem dá pod ugodnimi pogoji

hiša

z gospodarskim poslopjem in dvoriščem, njiva od hiše 200 metrov oddaljena, ki meri 1 oral, in solastninske pravice.

Hiša leži v sredini trga, je jako priprava za trgovino in gostilno, v kateri se je ta obrt že nad 50 let izvrševala, in je v jako dobrem stanu.

Polovica kupnine lahko ostane na posestvu zastavno pravno zavarovana.

Natančnejša pojasnila daje Fran Sbrizaj, posestnik v Senožcah. (2255-1)

Fave di morti! Štruce za Vseh svetih dan Hâches-pâstete

se dobivajo vedno sveže (2235-3)

v R. Kirbisch-a slaščičarni
Kongresni trg, v Ljubljani.

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr. se dobiva samo (1393-17)

v deželni lekarni pri Mariji pomagaj M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februarja 1899.

L. Kres, mlekarja.

Brady-jeve kapljice za želodec

(prej)

Marijacejske kapljice za želodec prirejene v lekarni „pri ogerskem kralju“ Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleischmarkt 1.

v obče izkušeno in poznato zdravilo, ki oživlja in okrepuje želodec, če je prebava motena, in sploh pri želodčnih bolečinah.

Cena steklenici 40 novč. Dvojna steklenica 70 „

Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo. Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo varstveno znamko s podpisom C. Brady, in naj se zavrne vse kot neprijetne, ako nimajo te znamke in podpisa C. Brady.

Kapljice za želodec C. Brady-ja (prej Marijacejske kapljice za želodec) so shranjene v rdečih nagubanih škatljah in imajo podobo sv. Matere Božje Marijacejske (kot varstveno znamko). Pod to znamko mora biti podpis C. Brady.

Deli so navedeni. (1739-6)

Kapljice za želodec se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Vrtnarica

izučena v slovenskem in nemškem jeziku, s skušnjo v nemškem jeziku,

išče službe kot vzgojiteljica.

Ponudbe pod „št. 18“ poste restante Oelje. (2253-1)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejevice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Slavnoznan

Kulmbaško krepkostno pivo

pasterizovano v steklenicah

se dobiva v prodajalni (2023-28)

Edmund Kavčič

Prešernove ulice, nasproti glavne pošte.

V nedeljo, 4. novembra, ob 5. uri popoldne v Tonhalle filharmoničnega društva KONCERT

popolne godbe c. in kr. pešpolka št. 27, Leopold II., kralj Belgijcev
v korist
pokojninskega fonda c. in kr. avstr. vojaških kapelnikov. (2239-2)

Vstopnice po 3 K (s števil.), 2 K, — stojlišča 1 K, — galerija 2 K (s števil.)
se dobé v O. Fischer-ja trgovini muzikalij, Kongresni trg, Tonhalle.

Slavnemu p. n. občinstvu se uljudno naznanja, da se prične

v soboto, dne 3. listopada t. l.

v Prešernovih ulicah št. 1, v Friš-ovi palači

velika prodaja blaga

in sicer pride na prodaj:

velika partija sukna, med tem angleško in brnsko sukno in blago za haveloke;
velika partija raznega volnenega blaga za dame in barvanega barchenta meter od 15 kr. naprej;

velika partija Smyrna preprog (teplihov) vsake velikosti, kakor preproge za pred postelje in za na stene. Preproge 2 metra široke in 3 metre dolge po 5 gld. 90 kr.;

velika partija svilnatga blaga, med tem najnovejši vzorci Taft svile meter po 95 kr.;

velika partija modercev, približno 500 komadov iz neke konkurne mase od 30 kr. višje. (2250-2)

Vrhu tega še nekaj izvanredno cenih partij raznega blaga.

Ker se bode omenjeno blago po izvanredno nizkih cenah prodajalo, je upati, da se izbera v kratkem zmanjša, in je tedaj priporočljivo, da se vsakdo, kdor želi to ugodno priliko uporabiti, pravočasno z nakupom preskrbi.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877-42)

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim
obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem izrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4%, obrestovanjem od dne vloge do
dne vzlaga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.